

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету,
протокол №7 від 30.01.2018 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 32-р від 30.01.2018 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 25.06.2019 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 151-р від 25.06.2019 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 1 від 31.08.2020 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 180-р від 31.08.2020 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 29.06.2021 р.
уведено в дію наказом ректора
№157-р від 29.06.2021 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 28.06.2022 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 127-р від 28 червня 2022 р.

Б. Б. Буяк

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (Історія)»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
За спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта**

Тернопіль 2022 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	014.03 Середня освіта (Історія)
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)	-
ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ (ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)	-
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	-
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ	Бакалавр
КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр освіти, вчитель історії

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
Тернопільського національного
педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Г.В. Терещук

«23» червня 2022 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою ОПП

історичного факультету

Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Керівник проектної групи

(гарант освітньої програми)

М. М. Алексієвець

«23» червня 2022 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною групою спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) у складі:

Алексієвець Микола Миронович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Ігнатенко Наталія Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Костюк Леся Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Прийдун Степан Васильович – кандидат історичних наук, асистент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Лушев Олександр Володимирович – студент 3 курсу історичного факультету ТНПУ імені Володимира Гнатюка – *внутрішній стейкхолдер зі складу здобувачів вищої освіти;*

Дяків Вікторія Віталіївна – студентка 2 курсу історичного факультету ТНПУ імені Володимира Гнатюка – *внутрішній стейкхолдер зі складу здобувачів вищої освіти;*

Гайдамаха Інна Павлівна – завуч з навчальної роботи, вчитель історії ТНВК «Школа-правничий ліцей № 2» – *зовнішній стейкхолдер;*

Мисик Володимир Святославович – кандидат історичних наук, заступник директора з науково-педагогічної та виховної роботи Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, депутат Тернопільської обласної ради, голова комісії з науки, освіти та молодіжної політики – *зовнішній стейкхолдер.*

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)».

1 – загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, кафедра всесвітньої історії та релігієзнавства
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр середньої освіти (історія), вчитель історії
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія)
Офіційна назва освітньої програми	Освітня професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Кваліфікація	Бакалавр освіти, вчитель історії
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр освіти, вчитель історії
Форма здобуття освіти	Денна; заочна

Мова (и) викладання	українська
Цикл / рівень програми	QF – level 6 / EQF –Firstcycle /HPK – рівень 6.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний. Для ОС «бакалавр» –240 кредитів ЄКТС Термін навчання –3 роки 10 місяців
Передумови	Наявність середньої освіти
Наявність акредитації	Атестаційна комісія МОН України (Рішення від 27.01.2015 р. Протокол № 114) - Україна; - з 2015 по 2025 рр.
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
2 – Мета освітньої програми	
Підготувати бакалаврів спеціальності «Середня освіта (Історія)» до навчально-виховної, науково-методичної, організаційної діяльності в якості вчителів історії закладів загальної середньої освіти; надати студентам освіти в галузі історичної науки з широким доступом до працевлаштування; сформувати професійно-педагогічні компетентності необхідні для подальшого навчання і особистісного розвитку.	
3 – Характеристика програми	

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	01 Освіта / Педагогіка 014.03 Середня освіта (Історія)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма, що відповідає сучасному стану історичної науки з прикладною орієнтацією на підготовку фахівців у галузі освіти – вчителів історії, істориків.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014.03. Середня освіта (історія). Ключові слова: освіта, середня освіта, історія, історик, вчитель історії.
Особливості програми	Передбачає можливість підтримання програми академічної мобільності завдяки дистанційній формі навчання.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010 може працювати: –2320, 25157– вчитель закладу загальної середньої освіти; –2351.2 – методист (освіта); – 3340 – лаборант (освіта); –2443.2 історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії; Бакалавр з історії може працювати у науково-дослідній (2431.2– архівіст; 2431.2 – експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів; 2442.2 – археолог, етнолог); організаційно-управлінській галузях (технічний фахівець у галузі управління); органах державної влади і місцевого самоврядування (секретар адміністративних органів, інспектор з контролю виконання доручень); в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо.
Подальше навчання	Особа, яка здобула вищу освіту першого (бакалаврського) рівня, має право продовжити навчання за другим (магістерським) рівнем за спеціальностями 014.03 Середня освіта (історія), 032 Історія та археологія, а також за іншими програмами підготовки магістра.
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	Ґрунтуються на принципах студентоцентризму, особистісно-орієнтованому та проблемному підходах до навчання; проходить у формі лекційних, семінарських та лабораторно-практичних занять, самостійної індивідуально-дослідної роботи з використанням елементів дистанційного навчання. Навчання передбачає підготовку курсових і бакалаврських робіт; навчально-виробничі практики.
Оцінювання	Оцінювання здійснюється за трьома шкалами: Національною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано/незараховано»), ECTS (A, B, C, D, E, FX, F), 100-бальною шкалою. Види оцінювання: поточний контроль, модульний контроль, ІНДЗ, підсумковий контроль (заліки та іспити у вигляді тестування), курсова робота, захист результатів практики, бакалаврська робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії України та всесвітньої історії, методики викладання історії, або у процесі навчання загалом, що передбачає проведення наукових досліджень та застосування освітніх інновацій.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Базові знання основ наук (філософії, психології, педагогіки та ін.), що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання історії України, всесвітньої історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, навички аналізу, синтезу та узагальнення, володіння методами пошуку нових форм дослідження, вміння будувати логічно завершений педагогічний процес у навчальних закладах різного типу і рівня акредитації.</p> <p>ЗК 3. Здатність до проведення наукових досліджень. Уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; здатність використовувати інформаційно-комунікативні технології; розуміння сучасних наукових категорій, концепцій, онтологічних та аксіологічних аспектів методики проведення наукових досліджень; здатність визначати, формулювати та розв'язувати наукові проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та робити науково обґрунтовані висновки; уміння представити складну інформацію у</p>

стислій усній або письмовій формі;

ЗК 4. Вправність мислення. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби та вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань і стратегій / способів мислення. Здатність раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час.

ЗК 5. Розвиненість рефлексії. Здатність відрізнати суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних та аргументованих, вміти надавати перевагу останнім. Критичність і самокритичність мислення. Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.

ЗК 6. Мовно-текстологічна здатність. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми.

Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою.

ЗК 7. Здатність до оволодіння способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо);

ЗК 8. Здатність до розв'язання проблемних ситуацій: здатність справлятися зі стресом і ефективно вирішувати практичні завдання; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність проявляти творчий підхід в розробці ідей і в досягненні цілей; здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК 9. Особиста ціннісно-вольова налаштованість.

Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагиату та інших виявів недоброчесності. Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків. Здатність працювати в колективі та самотійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам. Здатність життєво та фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі та цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

ЗК 10. Інтелектуальна комунікація. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст і структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі. Відкритість, здатність сприймати та враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слухних ідей. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про

	<p>природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності</p>	<p>ФК 1. Предметні знання включають–знання основних концепцій, парадигм, теорій історичної науки;розуміння загальної структури історичної науки, предмету її дослідження, місця і зв'язків в системі наук; знання історичної хронології та періодизації; уявлення про сучасні досягнення історичної науки в обсязі необхідному для здійснення професійної діяльності; оперування концептуальним апаратом і основними загальнонауковими методами дослідження; розуміння законів, умов, тенденцій та особливостей розвитку суспільства, освіти; знання принципів самоорганізації та принципів еволюції; володіння науковими методами обробки інформації;знання з основних історичних дисциплін; знання сучасних інформаційних технологій для отримання доступу до джерел інформації, збереження та обробки отриманої інформації; володіння способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо); здатність до рефлексії власних навчальних дій.</p> <p>ФК 2. Загальнонаукова компетентність – охоплює знання про сучасні досягнення фундаментальних історичних наук в обсязі необхідному для здійснення професійної діяльності; розуміння сучасних наукових категорій і концепцій; оперування концептуальним апаратом і основними загальнонауковими методами дослідження; розуміння законів, умов, тенденцій та особливостей розвитку суспільства, освіти; володіння науковими методами обробки інформації; знання сучасних інформаційних технологій для отримання доступу до джерел інформації, збереження та обробки отриманої інформації; володіння способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові історичні категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо).</p>

ФК 3. Предметно-історична(хронологічна) компетентність передбачає: уміння розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії; використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.

ФК 4. Предметно-історична (просторова) компетентність:уміння використовувати історичні та географічні карти як джерело знань про геополітичні інтереси країн у конкретно-історичний період; аналізувати карту як джерело інформації про основні тенденції розвитку міжнародних відносин та місця в них України; на основі карти пояснювати причинно-наслідкові та інші зв'язки між подіями та явищами; характеризувати історичний процес та його регіональні особливості, спираючись на карту; співвідносити розвиток історичних явищ і процесів із географічним положенням країн та природними умовами; використовувати карти під час визначення причин та наслідків історичних подій, процесів; характеризувати регіональні особливості та геополітичні чинники розвитку країн на основі аналізу карти і факторів довкілля.

ФК 5. Предметно-історична (інформаційна) компетентність: здатність до критичного аналізу й оцінки історичних джерел, виявлення тенденційної інформації та пояснення необ'єктивності; самостійної інтерпретації змісту історичних джерел та відображених історичних фактів, подій, явищ; уміння давати оцінку, порівнювати, пояснювати факти і явища дійсності спираючись на інформацію отриману з різних джерел; здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів).

ФК 6. Предметно-історична (спеціальна) компетентність включає: уміння визначати роль людського фактора в історії, давати багатогранну характеристику історичних особистостей, розкривати внутрішні мотиви дій, складати політичні та історичні портрети; визначати протиріччя в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб та їхньої ролі в історичному процесі; самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та історичні факти, явища, події; критично аналізувати та оцінювати історичні джерела;

виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ'єктивність; оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських та національних цінностей).

ФК 7. Когнітивно-технологічна компетентність (спеціальні компетентність із фахових дисциплін) – охоплює глибокі знання, кваліфікацію і досвід практичної діяльності у галузі предметів історичного циклу; знання способів розв'язання проблемних, творчих завдань; гармонізація науково-предметних і світоглядно-методологічних, дидактичних, психологічних знань; оволодіння сучасним інструментарієм методики навчання історичних дисциплін у ЗЗСО; використання прийомів педагогічного менеджменту; уміння організовувати суб'єкт-суб'єктний навчальний процес, спрямований на всебічний розвиток особистості школяра.

ФК 8. Логічна компетентність бакалавра включають здатність до синтезу й узагальнення історичної інформації; використання під час навчальних занять наукової термінології; навички всебічної характеристики історичних постатей, розуміння принципів усвідомлення внутрішніх мотивів дій, створення політичних та історичних портретів; розуміння логіки визначення сутності, наслідків та значення історичних подій і явищ; знання концептуальних особливостей проведення наукових досліджень, проектної роботи.

ФК 9. Аксіологічна компетентність бакалаврів передбачають уміння формулювати версії й оцінки історичного руху і розвитку; порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати факти та діяльність осіб, спираючись на набуті знання, власну систему цінностей, з позиції загальнолюдських та національних цінностей; виявляти протиріччя в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп і окремих осіб й їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку; оцінювати різні версії і думки про минулі історичні події, визнаючи, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними.

ФК 10. Методична компетентність – включає засвоєння бакалаврами нових методичних і педагогічних ідей, підходів до навчально-виховного процесу в сучасних особистісно-зорієнтованих, розвивальних, креативних технологіях, володіння різними методами, прийомами і формами організації навчання.

	<p>ФК 11. Аутопсихологічна компетентність – передбачає вміння усвідомлювати рівень власної навчальної та потенційної професійної діяльності, своїх спеціальних, методичних і комунікативних спроможностей, потенціалу; уміння бачити недоліки у навчальній діяльності; бажання самоудосконалюватися; визначати завдання та траєкторію для власної самоосвіти й самовдосконалення</p> <p>ФК 12. Комунікативно-ситуативна компетентність – охоплює знання, уміння, навички та способи здійснення партнерської взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу з урахуванням їх вікових, психологічних, індивідуальних особливостей; уміння бачити одне в одному особистість, поважати думку одне одного; поєднувати вимогливість із повагою, тактовність і толерантність у стосунках; здатність до випереджального прогнозування оптимальних внутрішньо-колективних контактів; уміння створювати на уроці атмосферу творчого спілкування та позитивного настрою.</p> <p>ФК 13. Інформаційно-технологічна компетентність – передбачає вміння і навички роботи з ІКТ; застосовувати раціональні прийоми пошуку, аналізу, адекватного відбору, систематизації, використання інформації; самостійно створювати різноманітні тестові завдання; враховувати дидактичні принципи, закономірності, способи, форми організації навчального процесу для його оптимізації на основі комп’ютеризації; вміння дохідливо й чітко викладати навчальний матеріал з огляду на специфіку предмета; уміння перебудовувати за необхідності план і хід викладу навчального матеріалу.</p> <p>ФК 14. Здатність використовувати відповідну термінологію та способи вираження дисципліни в усній та письмовій формах рідною мовою чи іноземною.</p> <p>ФК 15. Здатність до рефлексії власних навчальних та професійних дій – включає уміння використовувати фонову інформацію та інформаційно-пошукові навички для формування послідовної дискусії та розв’язання історичних задач; здатність застосовувати набуті знання уміння і навички (ЗУН) на практиці (у науковій діяльності, під час педагогічних та виробничих практик).</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Знання та розуміння</p>	<p>РН 1. Знає про сучасні досягнення фундаментальних наук в обсязі необхідному для здійснення професійної діяльності; розуміє сучасні наукові категорії, концепції,</p>

онтологічні та аксіологічні аспекти філософії освіти; оперує концептуальним апаратом і основними загальнонауковими методами дослідження; розуміє закони, умови, тенденції та особливості розвитку суспільства, освіти; використовує інформаційні технології у навчальній та науковій діяльності.

РН 2. Володіє науковими методами обробки інформації; знає принципи самоорганізації у живій і неживій природі, принципи еволюції, відтворення, розвитку систем біосфери і ноосфери; має здатність до рефлексії власних професійних дій.

РН 3. Знає принципи проведення психолого-педагогічною діагностикою; розуміє як здійснювати індивідуальну роботу на основі результатів педагогічної діагностики, виявляти особистісні особливості школярів, визначати і враховувати емоційний стан людини, грамотно вибудовувати взаємовідносини з колегами, учнями, батьками.

РН 4. Володіє способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо);

РН 5. Спілкується українською та іноземною мовами як усно, так і письмово, читає фахову літературу іноземною мовою мовою.

РН 6. Має теоретичні знання в галузі суспільствознавчих дисциплін у обсязі необхідного для здійснення навчальної та професійної діяльності; розуміє логіку розгортання суспільних процесів; усвідомлює місце суспільствознавчих дисциплін в системі наукового світогляду.

РН 7. Розуміє еволюцію основних історичних концепцій, хронологію та етапи розвитку історичної науки.

РН 8. Знає зміст і розуміє суть визначальних історичних праць, специфіку історичної термінології.

	<p>РН 9. Розуміє особливості сучасної наукової історичної картини світу, їх основні проблеми та суперечності; знає основні напрямки та тенденції сучасного історичного дискурсу, його зв'язки з попередньою інтелектуальною історією.</p> <p>РН 10. Знає сутнісні риси національної ідеї та закономірності виникнення та функціонування її в житті суспільства.</p> <p>РН 11. Має обізнаність про основні напрями етногенезу і етнічної історії народів світу, особливості протікання етнокультурних і етнічних процесів.</p> <p>РН 12. Розуміє сенс історії, її пізнавальні та культурні можливості, історичну роль.</p> <p>РН 13. Знає способи розв'язання проблемних, творчих завдань; принципи гармонізації науково-предметних і світоглядно-методологічних, дидактичних, психологічних знань.</p> <p>РН 14. Розуміє принципи формування цілісного погляду на основи філософії як системи знань, науковообґрунтовує особливості формування та розвитку соціальних явищ в умовах сучасного держотворення.</p> <p>РН 15. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання історії в закладі загальної середньої освіти та шляхи їхньої практичної реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.</p>
<p>Застосування знань та розумінь</p>	<p>РН 16. Застосовує сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу.</p> <p>РН 17. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; використовує знання іноземної мови в професійній діяльності.</p> <p>РН 18. Оперує базовими теоретичними знаннями, поняттями й термінами у галузі філософії, гуманітаристики, сучасних інформаційних технологій та уміє практично застосовувати під час складання комплексного іспиту, написання і захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.</p> <p>РН 19. Швидко адаптується до динамічного сьогодення та майбутнього; спроможний діяти в новій ситуації та</p>

застосовувати набутий досвід для професійного самовдосконалення.

РН 20. Застосовує знання з історії, допоміжних історичних дисциплін, краєзнавства, педагогіки та методики навчання історії на практиці різних сферах життєдіяльності.

РН 21. Розглядає суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляє історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії; використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.

РН 22. Виявляє, встановлює і усвідомлює сутнісні риси національної ідеї та закономірності виникнення та функціонування її в житті суспільства.

РН 23. Використовує історичні та географічні карти як джерело знань про геополітичні інтереси країн у конкретно-історичний період; аналізувати карту як джерело інформації про основні тенденції розвитку міжнародних відносин та місця в них України; на основі карти пояснює причинно-наслідкові та інші зв'язки між подіями та явищами; характеризує історичний процес та його регіональні особливості, спираючись на карту; співвідносить розвиток історичних явищ і процесів із географічним.

РН 24. Визначає роль людського фактора в історії, дає багатогранну характеристику історичних особистостей, розкриває внутрішні мотиви дій, складає політичні та історичні портрети; визначає протиріччя в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб та їхньої ролі в історичному процесі.

РН 25. При написанні наукової роботи самостійно інтерпретує зміст історичних джерел та історичних фактів, явищ, подій; критично аналізує та оцінює історичні джерела; виявляє тенденційну інформацію та пояснює її необ'єктивність; оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських та національних цінностей.

РН 26. Використовує під час навчальних занять наукову термінологію; застосовує навички всебічної характеристики історичних постатей, демонструє розуміння принципів усвідомлення внутрішніх мотивів дій, створення політичних та історичних портретів; розуміє логіку визначення сутності, наслідків та значення історичних подій і явищ.

	<p>РН 27. Володіє сучасним інструментарієм методики навчання історичних дисциплін у ЗЗСО; використовує прийоми педагогічного менеджменту.</p> <p>РН 28. Володіє практичними методами і технологіями вивчення історії, застосовує їх під час підготовки і проведення навчальних занять у ЗЗСО.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>На кафедрі всесвітньої історії та релігієзнавства, що є випусковою для спеціальності 014.03 Середня освіта працює 14 викладачів, з яких 3 доктори історичних наук, професори, 8 кандидатів історичних наук, доцентів, 1 кандидат педагогічних наук, доцент. Відтак частка науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та званнями становить 90 %.</p> <p>Навчальний процес забезпечують також викладачі з інших кафедр, які працюють за основним місцем роботи. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання становить 100 %, з них ті, які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – 50 %.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	Інформація про загальну площу приміщень, що використовуються у навчальному процесі; забезпечення приміщеннями навчального призначення та іншими приміщеннями; обладнання, устаткування та програмне забезпечення спеціалізованих комп'ютерних лабораторій вказано у таблицях документу № 7.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Відомості про комплекс навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальних дисциплін містяться у документах № 8, 9.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	–
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Укладено угоду про академічний обмін між ТНПУ ім. В. Гнатюка та Поморською Академією (Польща) (договір від 03.02.2014 р., термін дії до 2020 р.).</p> <p>Укладено угоду про співпрацю щодо отримання студентами подвійного диплому з Вищою лінгвістичною школою у м. Ченстохові (Польща) (договір від 19. 06. 2013 р., термін дії до</p>

	2022 р.). Університет бере участь спільно з Університетом Александрю Іоана Кузи в Яссах (Румунія) у програмі Еразмус+.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	–

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Загальна підготовка			
ОК 1.	Іноземна мова	6	залік, екзамен
ОК 2.	Українська мова у професійній комунікації	3	екзамен
ОК 3.	Філософія	3	екзамен
ОК 4.	Політологія	3	екзамен
ОК 5.	СІТ та комп'ютерна практика	3	залік
ОК 6.	Людина і навколишнє середовище	3	залік
ОК 7.	Культура безпеки життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	3	залік
Професійна підготовка			
ОК 8.	Вступ до спеціальності	3	залік
ОК 9.	Давня і середньовічна історія України	10	екзамен
ОК 10.	Історія України нового часу	10	екзамен
ОК 11.	Новітня історія України	14	екзамен
ОК 12.	Основи наукових досліджень	3	залік
ОК 13.	Археологія та археологічна практика	6	екзамен
ОК 14.	Історія первісного суспільства	4	екзамен
ОК 15.	Історія Стародавнього Сходу	4	екзамен
ОК 16.	Історія Стародавньої Греції і Риму	5	екзамен
ОК 17.	Історія країн Центрально-Східної Європи	10	екзамен
ОК 18.	Педагогіка	10	залік, екзамен
ОК 19.	Історія середніх віків	8	залік, екзамен
ОК 20.	Психологія	6	екзамен
ОК 21.	Релігієзнавство	3	екзамен
ОК 22.	Нова історія країн Європи та Америки	10	екзамен
ОК 23.	Теорія і методика навчання історії та пропедевтична практика	5	екзамен
ОК 24.	Теорія і методика навчання історії	5	екзамен
ОК 25.	Історія країн Азії та Африки	7	залік, екзамен
ОК 26.	Новітня історія країн Європи та Америки	9	залік, екзамен
ОК 27.	Педагогічна практика	12	залік
ОК 28.	Курсова робота	6	залік
ОК 29.	Кваліфікаційний екзамен з педагогіки	1	екзамен
ОК 30.	Бакалаврська робота	5	екзамен

Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
Вибіркові компоненти ОП			
Загальна підготовка			
ВД 1	Університетські студії / Організація науково-пошукової роботи студентів з історії	3	залік
ВД 2	Спеціальні історичні дисципліни / Історична антропологія / Етнологія	4	залік
ВД 3	Регіональні історичні студії / Історичне краєзнавство	4	залік
ВД 4	Історія української культури / Історія зарубіжної культури	4	залік
Професійна підготовка			
ВД 5	Громадянська освіта: теорія та методика навчання / Освітні технології / Теорія та методика викладання курсу «Історія: Україна і світ»	4	залік
ВД 6	Етнографія та етнографічна практика / Етнонаціональна структура українського суспільства та етнографічна практика	4	залік
ВД 7	Основи економічної теорії / Економіка	4	залік
ВД 8	Соціологія / Комуністичний експеримент в СРСР і країнах Східної Європи	4	залік
ВД 9	Етика та естетика / Професійна етика та етикет	3	залік
ВД 10	Практичне релігієзнавство / Іслам: теорія та практика	3	залік
ВД 11	Правознавство / Галузі права	4	залік
ВД 12	Архівознавство та архівна практика / Музеєзнавство та музейна практика	4	залік
ВД 13	Історичні портрети української та зарубіжної славістики / Українці у світовій цивілізації і культурі	3	залік
ВД 14	Україна у європейській історії / Міжнародні комунікації	3	залік
ВД 15	Джерелознавство та історіографія історії України / Джерелознавство та історіографія всесвітньої історії	3	залік
ВД 16	Інформаційні технології у навчанні історії / Діджитал-історія / Основи публічної комунікації	3	залік
ВД 17	Міграційні процеси в сучасній Європі / Революції в європейській історії / Трансформаційні процеси на пострадянському просторі	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

* Вибіркові компоненти (навчальні дисципліни) із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки та каталогу вибірових дисциплін професійної підготовки освітньої програми, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Цикл дисциплін загальної підготовки
Цикл дисциплін професійної підготовки
Практична підготовка

КУРС	СЕМЕСТР	НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ	ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА
1 курс	1	СІТ та комп'ютерна практика	
		Людина і навколишнє середовище	
		Культура безпеки життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	
		Історія Стародавнього Сходу	
		Історія первісного суспільства	
		Вступ до спеціальності	
	2	Психологія	
		Педагогіка	
		Іноземна мова	
		Давня і середньовічна історія України	
		Історія Стародавньої Греції і Риму	
		Історія країн Центрально-Східної Європи	

		Археологія та археологічна практика	
2 курс	3	Педагогіка та пропедевтична практика	
		Психологія	
		Основи наукових досліджень	
		Іноземна мова	
		Історія середніх віків	
		Давня і середньовічна історія України	
		Історія країн Центрально-Східної Європи	
	4	Іноземна мова	
		Українська мова у професійній комунікації	
		Філософія	
		Педагогіка	
		Історія середніх віків	Курсова робота
Історія України нового часу			
3 курс	5	Релігієзнавство	
		Нова історія країн Європи та Америки	
		Історія України нового часу	
	6	Новітня історія України	Курсова робота

		Нова історія країн Європи і Америки		
		Історія країн Азії та Африки		
		Теорія і методика навчання історії та пропедевтична практика		
4 курс	7	Теорія і методика навчання історії		
		Політологія		
		Новітня історія країн Європи та Америки		
		Історія країн Азії та Африки		
		Новітня історія України		
	8	Новітня історія України	Педагогічна практика	
		Новітня історія країн Європи та Америки		
			Кваліфікаційний екзамен з педагогіки	
			Бакалаврська робота	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) проводиться у формі захисту випускової кваліфікаційної роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти, вчитель історії.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 9	ЗК 10	ЗК 11	ЗК 12	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12	ФК 13	ФК 14	ФК 15	
OK 1	+			+	+	+	+	+	+	+													+		+	+	+	+
OK 2	+			+	+	+	+	+	+	+													+	+	+	+	+	+
OK 3	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+											+	+		+	+	+
OK 4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+			+			+	+	+				+	+	+
OK 5	+	+		+			+																+	+		+	+	+
OK 6	+	+		+			+	+	+	+		+												+	+	+	+	+
OK 7	+	+		+			+																+	+	+	+	+	+
OK 8	+	+		+			+	+	+	+		+												+	+	+	+	+
OK 9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+			+			+	+	+				+	+	+
OK 10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 11	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 12	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+												+		+	+	+
OK 14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 16	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 17	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 18	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 19	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+												+		+	+	+
OK 20	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 21	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+												+		+	+	+
OK 22	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 23	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+							+	+	+	+	+	+	+	+
OK 24	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK 25	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 26	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 27	+	+		+		+		+	+	+		+	+							+			+	+	+	+		+
OK 28	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+			+	+	+	+	+	+		+		+	+	+
OK 29	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
OK 30	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+			+	+	+	+	+	+		+		+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25	ПРН 26	ПРН 27	ПРН 28	
ОК 1	+			+	+								+			+	+		+										
ОК 2	+			+	+								+			+	+		+										
ОК 3	+			+		+							+	+					+										
ОК 4	+			+		+				+	+		+					+			+	+					+		
ОК 5	+	+														+		+	+										
ОК 6	+	+		+														+	+										
ОК 7	+	+														+		+	+										
ОК 8	+	+		+															+										
ОК 9	+			+			+	+	+				+								++			+	+				
ОК 10							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 11							+	+	+	+		+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 12							+	+	+	+		+						+			++		+	+	+	++			
ОК 13	+			+			+	+	+			+									+	+			+	+			
ОК 14							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 15							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 16							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 17							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
ОК 18							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
РН 19	+		+										+		+	+			++								+	+	
РН 20							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
РН 21	+		+										+		++			+	+									+	+
РН 22							+	+				+						+		+	+		+	+	+	+			
РН 23	+		+										+		+	+		+	+									+	+
РН 24	+		+										+		+	+		+	+									+	+
ОК 25							+	+				+						+		+	+		+	+	++				
ОК 26							+	+				+						+		+	+		+	+	++				
ОК 27	+		+										+		+	+		+	+									+	+
ОК 28	+			+	+			+	+			+	+					+								+			
ОК 29			+	+				+						+		+	+		+	+	+	+	+						
ОК 30	+			+	+		+	+				+	+					+								+			

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ МОН України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу МОН України від 21.12.2017 № 1648. Режим

доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/rekomendatsii-1648.pdf>

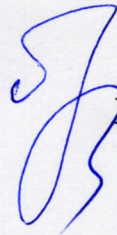
3. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003: 2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-%D0%BF>.

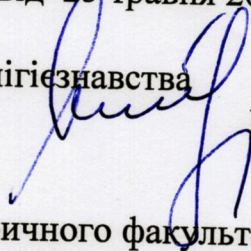
Гарант освітньої програми,
доктор історичних наук, професор
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

М. М. Алексієвець

Програма схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Протокол № 9 від 25 травня 2022 р.

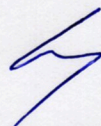
Завідувач кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
доктор історичних наук, професор

Е. В. Бистрицька

Програма затверджена Вченою радою історичного факультету
Протокол № 9 від 2 червня 2022 р.

В. о. голови ради факультету

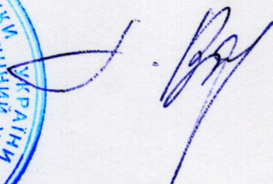

Я. П. Секо

Освітньо-професійна програма рекомендована до впровадження Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Протокол № 13 від 28 червня 2022 р.

Учений секретар університету

В. Р. Гевко